

Zpráva ze zahraniční služební cesty:

Lesnické hospodaření v Polsku

Termín: 19. 9. – 21. 9. 2017

Účastníci: Milena Vaníčková – OI Olomouc OOL, Marek Beránek – OI Hradec Králové OOL,
Drahošlav Budák – OI Ostrava OOL

Téma služební cesty: Lesnické hospodaření v Polsku, problematika dozoru, škody zvěří,
problematika hmyzích škůdci lesních dřevin.

Cíl služební cesty: Výměna zkušeností a získání nových poznatků pro inspekční práci.

Organizátor terénní odborné exkurse a průvodce: Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Wisła
a Nadleśnictwo Bielsko

Osoby, se kterými bylo jednáno: Zenon Rzońca, Petr Dudzik - Nadleśnictwo Wisła,
Marek Czader - Nadleśnictwo Bielsko

Průběh jednání a terénní program exkurse:

19. 9. 2017

Příjezd na Nadleśnictwo Wisła, seznámení s podmínkami hospodaření na Nadleśnictwu, které spravuje 9 000 ha lesů ve vlastnictví státu a dále zajišťuje odbornou úroveň při hospodaření na 3 000 ha soukromých lesů (převážně ve vlastnictví obcí). Správu zajišťuje 11 revírníků, z nichž každý má jednoho pomocníka.

Setkání v Lesním středisku ekologické edukace v obci Istebna s panem mgr. inž. Petrem Dudzikiem, specialistou na ochranu lesa lesní správy.

Inž. Petr Dudzik nás seznámil se strategií ochrany smrkových porostů a s problematikou ochrany lesa. Propracovaná strategie vznikla po gradaci kůrovců v letech 2006 až 2008. Strategie obsahuje postupy pro těžbu a odvoz kůrovcového dříví, odkorňování – provádí se přibližně u 30 % dříví a převážně ručně, spalování napadených větví (lýkožrout severský a lýkožrout lesklý), dodání feromonů na skládky dříví s následným odvozem dříví po odchytu dalších kůrovců. Předem jsou zpracovány dvě varianty hospodaření, a to těžby při normálním počasí a těžby při nepříznivém počasí kdy hrozí velké množství kůrovců. V měsících, kdy jsou kůrovci aktivní jsou přibíráni další zaměstnanci, takzvaní „drtinkáři“, kteří v terénu označí napadený strom kdy na kmen uvedou datum svého zjištění a zjištění zapíše do formuláře, který do dvou dnů udevzdají fořtovi. Ten na místo pošle těžaře, kteří jsou vybráni

ve výběrovém řízení na jeden rok. Přitom těžební vybraná společnost musí zajistit veškeré těžby při běžném počasí ale také při počasí kdy dojde ke zvýšení počtu kůrovců (musí být připravena na dvě varianty výše těžeb, čemuž odpovídají předem stanovené varianty počtu pracovníků. Rychlost těžby a odvozu závisí na vývoji kůrovce, proto se sleduje nadmořská výška i orientace svahů ke světovým stranám. Ve stádiu bílé larvy musí těžba a odvoz proběhnout do týdne.

Při výskytu kůrovcového oka se těží pouze prokazatelně napadené stromy. Pouze při napadení lýkohubem matným se těžba rozšiřuje o jednu řadu stromů.

Odkornování je prováděno od června do září, odkorněné dříví se skladuje a prodává samostatně. Pokud je kůrovec ve vývojovém stádiu brouka (hnědý i bílý) kůra a potěžební zbytky se pálí, kůra s larvou se nepálí. V lokalitách kde není možné pálit se zbytky zakopají do země.

Harvestorová technologie není využívána s ohledem na její výhodnost při koncentraci těžby dříví na malou lokalitu, což je v rozporu s účinnými preventivními zásahy proti kůrovcům.

Pracovníci státních lesů umisťují lapače do lesů státních ale také do soukromých lesů a okolí pil. Umišťování lapačů je propláceno z veřejných zdrojů. Lapače slouží převážně ke kontrole s ohledem na řádově stovky odchycených brouků ve stovnání s tisíci vyrojenými z jednoho stromu.

Informace týkající se lesního a loveckého hospodářství na lesní správě Visla.

Státní lesy honitby pro myslivecké hospodaření převážně pronajímají. U honiteb, ve kterých převažují lesní honební pozemky schvaluje vedoucí lesní správy plán lovu. Velikost honiteb je minimálně 2 500 ha, v praxi mají rozlohu převážně v rozmezí 3 000 až 4 000 ha. Poškození způsobuje převážně jelení a srnčí zvěř. Ochrana před poškozením zvěří je prováděna mechanicky, většinou malé oplocenky do 50 arů s ohledem na přístupnost lesa pro veřejnost, nebo nátěrem repelenty.

Terénní pochůzka s panem mgr inž. Zenonem Rzońcou. Návštěva lesní školky zaměřené především na produkci obalovaných sazenic jedla, luštěrny a skladu osiva.

Návštěva voliérového odchovnu tetřeva hlušce.

20. 9. 2017

Nadleśnictwo Wisła

Terénní pochůzka s panem mgr. inž. Zenonem Rzońcou. Prohlídka přírodní rezervace Baraní Hora, která zaujímá plochu přibližně 380 ha poblíž pramenů řeky Visly a z větší části je pokryta původními lesními porosty. Lesy jsou více věkově a druhově rozrůzněné.

I při napadení kůrovci odumírají pouze jednotlivé stromy, s ohledem na ochranné podmínky rezervace nejsou stromy napadené kůrovci asanovány.

Smrkový porost ve výšce 900 m n m v přírodní rezervaci – jedná se o původní přirozený porost kde kůrovci napadají pouze jednotlivé stromy i bez ochranných opatření.

Návštěva lesů mimo chráněná území v lesních porostech Nadleśnictwa Wisła.

Při terénní pochůzce bylo zjištěno ponechávání břízy v mladých lesních porostech, což omezuje pronikání větší zvěře do porostu. Stavby jelenní zvěře by měly být nejvýše 18 ks na 1000 ha. Při velké inventarizaci provedené v roce 2016 však byly zjištěny dvakrát vyšší stavy než stavy do té doby vykazované.

Problematika ochrany lesa - návštěva porostů ohrožených a poškozených kůrovci, kořenovníkem a václavkou.

Prohlídka smrkového lesa na jižním svahu ve výšce 500 m n m. Na stejnověký smrkový les navazuje věkově rozrůzněný smrkový porost. Ve stejnověkém dospělém porostu napadá osluněné kmeny kůrovec, proudění vzduchu pod korunami způsobuje vysychání půdy a v porostu došlo k masivnímu napadnutí stromů václavkou. Sousední porost, kde jsou dospělé stromy doplněny mladými, jsou zastíněné kmeny méně atraktivní pro kůrovce, proto jsou napadány poze jednotlivé stromy a ne skupiny. O menším proudění vzduchu

svědčil výskyt mechu, václavka byla přítomna pouze chronicky, nebyla patogenním organismem.

Prohlídka Karpatské genobanky – seznámení s problematikou přeměny lesních porostů. Při vnášení buku do starších smrkových monokultur se osvědčilo rozvolnění porostu a následná podsadba buku pod dospělé smrky. Na otevřené ploše buk namrzá. S podsadmi v Polsku začali v době emisního hynutí smrku, tzn. v 70. a 80 letech.

Podsadba jedle ve starším smrkovém porostu. Zřetelné je rozdílné stáří pařezů při postupném rozvolňování smrkového porostu.

21. 9. 2017

Nadleśnictwo Bielsko

Seznámili jsme se s podmínkami hospodaření na Nadleśnictwu, které spravuje 10 000 ha lesů ve vlastnictví státu a dále zajišťuje odbornou úroveň při hospodaření na 2 000 ha soukromých lesů

V Polsku je zákonná povinnost zalesnit do 5 let po těžbě dříví a není stanovena lhůta pro následné zajištění porostu.

Podsadba buku ve starším smrkovém porostu. Podsadba probíhá ve značném předstihu před těžbou smrkového porostu.

S panem mgr. inž. Markem Czaderem proběhla terénní prohlídka lesů jednotlivých polesí: Zapowiedź, Beskidek, Przysłop a Barania, návštěva lesních porostů poškozených jelení a srnčí zvěří. Na Nadleśnictwu nás informoval o problematice odumírání smrku a způsobech přeměn lesních porostů v Beskydech. Dále mluvil o problematice ochrany lesa ve vztahu ke škodám působeným zvěří, napadení porostů kůrovcem v lesních porostech Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego a Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, zkušenostech z kalamity v letech 2005 do roku 2010. Porosty tvořené z 90 % smrkem byly na rozlehlých plochách poškozeny větrem a následně kůrovcem. Obnova proběhla s využitím dalších druhů dřevin a s ochranou všech při kalamitě nepoškozených stromů tak, aby nové porosty byly i věkově rozrůzněné.

Na závěr proběhla prohlídka lesní školky, kde jsou pěstovány pro potřeby státních lesů převážně sazenice buku lesního v kontejnerech na vzduchových polštářích. Vzhledem ke specializaci na pěstování jednotlivých druhů lesních dřevin jsou ve školce pěstovány sazenice také pro jiná Nadleśnictwa, k prodeji sazenic jiným subjektům téměř nedochází.

V areálu školky je také sklad semen. Skladováno je polské osivo, ale významnou část tvoří také uskladněné osivo společnosti Wotan forest z České republiky. Významná společnost z České republiky upřednostnila uskladnění (včetně stratifikace a přípravy před výsevem) semen lesních dřevin v Polsku před obdobným provozem Lesů české republiky.

Po prohlídce provozu lesní školky následoval odjezd do České republiky.

Závěrem lze konstatovat, že navštívená Nadleśnictwa polských státních lesů hospodaří v lesích s důrazem na podporu přirozených lesních procesů. Zákonem povolený rozsah holých sečí nebyl nikde využíván, často dochází k obnově leša s využitím obnovy v podrostu, kdy plocha není nikdy zcela odlesněna. Viditelné bylo postupné vnášení jedle a buku (v menší míře i jiných listnáčů) do dříve výrazně převažujících smrkových porostů. Při hospodaření je zohledněn pohled široké veřejnosti, nedochází k rozsáhlým holosečným těžbám nebo k rozsáhlému oplocování mladých stejnověkých lesních porostů, což se odráží také v průběžném plnění ekologických funkcí lesa.

Podepsáno:

Ing. Milena Vaníčková

Ing. Marek Beránek

Ing. Drahoš Budák